FIGVRAE

Hyperbole est dictio fidem excedens, augendi minuendive causa, ut aquilis velociores
rex Ezechias te sonus folii volantis. Allegoria est tropus quo aliud significatur
quam dicitur, ut levate oculos vestros et videte regiones quia albe sunt iam ad messem. hoc est
intellegite quia iam populi parati sunt ad credendum. Huius species multe sunt, ex quibus eminent
septem: yronia, antiphrasis, enigma, carientismos, paroemia, sar-
casmos, astismos. Hyronia est tropus per quem intellegitur contraria significatio. Antiphra-
sis unius verbi yronia, ut amice, ad quid venisti. Enigma est obscura
sententia per occultam similitudinem rerum, ut per me o... hic vel ut
legitur ecclesia dum nec lumine plena. Carientismos est tropus quo dura dicta gratius profe-
runtur, ut numquid non pro Rachel servivi tibi? quare imposuisti mihi? hoc eloquiis
temperavit questionem iniurie. Parvemia id est proverbium, ut canis reversus ad
vomitum suum. et tota proverbia que per Hebreos dicuntur parabolas. Sarcasmos est
plena odio atque hostilis irrisio, ut alios salvos fecit, se ipsum non potest salvum facere.
si rex Israel est, descendat nunc de cruce et credimus ei. Astismos est urbana expoli-
tio, ut utinam abscidantur qui vos conturbant. Notandum quod allegoria aliquando
factis, aliquando verbis tantummodo fit. Factis, ut scriptum est: quoniam Abraham duos filios ha-
buit, unum de ancilla et unum de libera, que sunt duo testamenta, ut apostolus exponit. Verbis autem, ut Iso-
bis: ut egredietur virga de radice Iesse et flos de radice eius ascendet. Quod significat de
stirpe David per Mariam virginem Dominum Salvatorem fuisse nasciturum. Aliquando factis
simul et verbis una eademque res allegorice designatur. Factis, ut erat autem David
rufus et pulcher aspectu, et unxit eum Samuel in medio fratrum suo-
rum. Verbis, ut dilectus meus candidus et rubicundus, electus ex milibus.
Quod utrumque misterium significat mediatorem Dei et hominum, decorum quidem sapi-
entia et virtute, sed sui fuisse sanguinis roseum effusione, et eiusdem
unctum a Deo patre oleo letitie pre consortibus suis. Est tropologia, id est sermo de
moribus. Anagoge id est sensus ducens ad superiora significanda. Que tropologica al-
legoria est moralis, ut nescitis quia corpora vestra templum sunt Spiritus sancti qui in vobis est?
Sermone et templo Dei quid voluit Spiritus sancti. Allegoria vero anagogica est
que ducit ad superiora, ut beati qui habitant in domo tua, Domine, in secula seculi
laudabunt te. De omnibus Ierusalem. De ecclesia Christi de qua quoque electa
De patria celesti iuxta historiam, iuxta allegoriam, iuxta tropologiam,
iuxta anagogen possumus ... accipere. Homoeusis est minus
note rei per similitudinem eius que magis nota est demonstratio. Huius species sunt tres:
icon, parabole, paradigma. Icon est personarum inter se vel eorum que personis
accidunt comparatio, ut vidimus gloriam eius, gloriam quasi unigeniti a patre. Et neque
nubent neque ducent uxores, neque enim ultra mori poterunt, equales enim an-
gelis sunt. Parabole est rerum genere dissimilium comparatio, ut simile est regnum
celorum grano sinapis. Et sicut Moyses exaltavit serpentem in deserto, ita oportet
exaltari filium hominis. Paradigma est propositio exempli exortantis aut deterren-
tis. Exortantis, ut Helias homo erat similis nobis passibilis et oratione oravit ut non
plueret. Et respicite volatilia celi quia non serunt neque metunt neque congregant;
pater vester celestis pascit illa. Deterrentis, ut in illa hora qui fuerit in tecto
et vasa eius in domo, non descendat tollere illa, et qui in agro similiter non re-
deat retro. Memores estote uxoris Loth. Ars dicta ab ar-
tando, eo quod artis preceptis regulisque constringat. Alii dicunt ars a Greco
quod tota latinitate octo partibus comprehenditur. Alii dicunt ars Greco
vocabulo apo tes aretes, hoc est a virtute. Grammatica a grammata accepit
nomen. Grammata enim Grece litteras dicunt. Grammatica vero est
scientia recte loquendi, scribendi et probandi, et origo et fundamentum
liberalium artium.

Beda de tropis p. 615, 27 Halm Rhet. Lat. Min.

Cod. 91. 20. fol. 1.

20

figũ

STADT-BIBLIOTHEK BERN
(STADT- & HOCHSCHUL-BIBLIOTHEK)

License: cc-by-nc – Bern, Burgerbibliothek, Cod. A 91.20, 1r – Beda: De tropis; Cicero (Pseudo-): Rhetorica ad Herennium; Guido Aretinus: Regulae rhythmicae; Balbus (Pseudo-): Liber de asse; Excerpta dialectica (Fragment) (https://fragmentarium.ms/view/page/F-k4v2/5278/50055)